

تۈرك يۈردى

تۈرك اوجاقلرى مركزى لهيئتى طرفىدىن نىشرا اولونۇر

نومرو ۱

تشرىن تانى ۱۳۴۰

جلد ۱

اوج مدینت

۱ [*]

مدینت نهدر ؟ اسلام مدینتی ، آوروپا ویاخود غرب مدینتی و بوددا - براهما مدینتی ، مختلف مدینتلره منسوب قوملر آراسنده کی مشترک خصوصات ؛ غالب مدینت ، مغلوب مدینتلرک تعقیب ایده جاکلری استقامت

« مدینت » کی مجرد مفهوملری افاده ایدن تعیرلردن قصد اولنان معنالر اولجه تثبیت ایدلمزسه ، هرکس او مفهوملری کندی ادراک و فکرینه کوره قبول ایدر و بحث سوء تفهمدن خالی قالمز . بوکا میدان ویرمه مک و نمدن بحث ایتک ایستهدیکمزی قارئلره تا اولدن صراحتاً تعیین ایچون ، مدینت تعیرینی هانکی معناده استعمال ایتدیکمزی تثبیت ایتکی موافق بولدق .

مدینت Civilisation تعیری مختلف صورتده تعریف ایدلمشدر . بز بوتعیری ، ظمنزجه بتون تعریفلری احتوا ایدن و بو کلهیه اک شموللی معنایی ویردن « طرز حیات » معناسنده قبول ایدیورز : شویله که مدینت دیمک « طرز حیات » دیمک در . یالمنز « حیات » مفهومی ، اک واسع و شموللی بر معناده آلمالیدر : حیاتک بوتون تجلیاتی ، مادی و معنوی بتون شئوتی اومفهوم ایچنه ادخال ایتلیدر . او حالده مدینت تفکر و تحس طرزنده باشلا یارق - تلبس شکلنه قادار حیاتک بتون تجلیاتی احتوا ایدر .

[*] بومقاله ۱۳۲۹ سنه سی مارتنده جیقان « تورک یوردی » نده برصبرامقاله تک باشلانغی اولق اوزره نشر ایدلمشدی . مع التأسف اوزمان مجموعه منک دوام ایدمه دیکندن صوکرالری نشر ایدیللمه مشدی . بوکره صرف مقاله لر آراسنده کی علاقه و متناسبی محافظه اندیشه سیله یکیدن طبعنه لزوم کورولمشدر .

ایشته مدینت بومعناده آلیندیفی حالده ، مدنی جمعیت بشریه نیک باشلیجه اوچ
 «طرز حیات» و یا خود اوچ «مدینت» آراسنده منقسم اولدیغنی کوروروز: طبیعی
 بو تقسیم مطلق دکلدر ، مختلف مدینت لر آراسنده برر «سدچین» تصورات تک
 دوغرو اولاماز ؛ آرا لرنده آشاغیده کوریله جکی وجه ایله - برچوق تماسلر ،
 حیلول لر ، متقابل داخل لر موجوددر ؛ تقسیم وتصنیف بالکمز خطوط اساسیه ،
 بارز خصوصیتلره ، برمدینتک کندی منظومه سنه ویرمش اولدیغنی انمودجی
 خاصه لره عائددر .

شمعی بو اوچ مدینتدن احتوا ایتدکلری نفوس بشرک عددی نقطه
 نظرندن اک مهمی بوددا - براهما مدینتی درکه تخمیناً سکمز یوز میلیونلق
 عظیم برجماعتی احتوا ایدر و دائرة شمولى ؛ هندوستان ، هندچینی ، چین ،
 قورا ، ژاپون یادر . ینه عینی نقطه نظرندن ایکنجی درجه ده مهمی غرب
 و یا خود آوروپا مدینتی درکه آوروپا ، آمریکا ، آسترالیایی احتوا ایدر . کرک
 تاریخ ، کرک نفوس عددی اعتباریه اک صوکنجی سی ده ، اسلام مدینتی درکه
 آفریقایی همان تماماً و آسیا ایله آروپانک برقسمنی شاملدر .

بو مختلف مدینت زمره لرندن هر هانکی بریسک احتوا ایتدیکی ساحیه
 نظر امعان ایله باقیلدیغنی زمان ، ایچنه آلمش اولدیغنی اقوامک کثرتنه ، قان ،
 جنس ، رنگ و لسان اختلافلرینه رغماً بعضی مشترک ، عمومی و بارز خصوصاتک
 موجود اولدیغنی کورولور . ایشته بومشترک خصوصات اومدینتک اساسنی ،
 روحنی ، ماهیتنی تشکیل ایدر . آتی باشقه لرندن تمیز ایلر و آیریر . مثلاً
 علی العاده بر آدم استانبولدن قالقوب مراکش ، الجزیره ، قاهره ، مکده ،
 شامه ، باکوبه ، طهران شیرازه ، کابل ، لاهورده ، کلکتهیه و سمرقنده کیته
 بوبلده لرك هیچ برنده کندینی تماماً یا بانبجی حس ایتمز ؛ هیچ اولمازسه یانی
 باشنده کی صوفیه ، آتنه و سائرده کی قادار کندینی باشقه بر محیده باشقه
 برهوی نسبی ایچنده دویماز ؛ کندینی آز چوق آلیشمش اولدیغنی الواح
 و اشکال ، حرکات و اطوار آراسنده کورور . انسانلرک کینیش طرز لری ،

شكل معيشتلری ، عادت و مشربلری آرزوق آنك كندی أونده آلتدیقرینه بکزه . عینی صاریق ، عینی عبا ، قادینلرده عینی مستوریت ، عینی جامعلر ، عینی عبادتلر ، عینی اذان ، عینی آیینلر ، عینی دعالر والی آخره ؛ و غریبدرکه شو مشابیهت یالکیز ظواهرله قالماز ، باطنه ، حیاتك ایچ طرفه ، انسانلرك احوال روخیه لرینه ، تاقی طرز لرینه ، ذهنتلرینه قادار واریر . حتی بونکله ده قالماز . داهایلری واریر : ذهنلره ، ذکالره ، ذکاتك اشتغال ایتدیکی موضوعلره قادار سرایت ایدر ! علی العاده بر استانبوللی ، علی العاده بر مراکشلی ، بر کابللی بر کلکتهلی یی کندی کبی دوشونور ، کندی اشتغال ایدن موضوعلره مشغول اولور ، آنلری عینی صورتده تلقی ایدر کورور !

دیگر مدنیت زمره لرینه منسوب اولانلر آراسنده ده عینی حال موجوددر . فرضا بر رومالی ، پارسده ، ویانه ده برلینده ، لوندرده ، واشینگتونده کندی اوز محیطنده کبی بولور . کذا بر ژاپونیالی ده قوره ده ، پکینده ، تیتده کندی یابانچی حس ایتیر !

ایشته بر مدنیت زمره سنه منسوب اولان قوملر آراسنده کی شو عمومی و مشترک خصوصات درکه اومدنیتك ماهیتی ارائه ایدر .

یوفاریده ده ذکر اولندیقی وجهله بو خصوصاتك بر قسمی مادی و دیگر قسمی معنویدر . مادی قسم مثلا ایسه لرك شكلی ، بنالرك تقسیماتی ، عبادت و آیینلرك صورت اجراسی ، وسائر دن عبارتدر . معنوی قسم ایسه ، تفکر و تحسسه عائد اولدیغندن ، دائرة شمولى داهلر واسعدر . علی العموم دینیه بیلیر که هر مدنیتك ، کندی نه کوره مشترک بر مفکره سی ، بر ذکاسی واردر ؛ عادتاً بر دماغه مالکدر . کذا هر مدنیتك بر قلبی واردر . بر طرفه تحسسی واردر . و بناءً علیه ، مشترک بر اخلاقه ، بر قیمت طویفوسنه ، مشترک بر خیر و شر ، حسن و قبح تلقیلرینه مالکدر .

اسلام عالمی کزیکیز ؛ نه غریب حاللره تصادف ایدرسکیز ، آزالرنده بیکلرجه کیلو متر و لوق مسافله لر بولنان ، جنس ، لسان و رنگ اعتباریه یک

دیگرینه تماماً بیانیجی اولان ، حتی آرازانده سطحی برار تاپادن محروم بولان اقوامک افرادی عینی ذهنیتی ، عینی احوال روحیهیی حائر ، عین مسئلهلر ، بحثلر ایله مشغول ، افعال و حادثات حقننده عینی طرز تلقیلری طاشیر ، عینی حکملر ویرر کوریرسکیز . کوزللك وچیرکیلک ، ایملک و کوتولک بونلرک آراسنده همان عینی طرزده تلقی اولنور . بوحال اوزون و مشترک بر فعالیت دماغیه نك ، مشترک بر تحسس طرزینک، مشترک و عمومی عامللرک متمادی تاثیرلری ایله حاصل اولمش بر حادثه در . اسلام عالمنده ، الکفعال و مؤثر بر عامل اولان دین مشترک اولدینی کبی ، بر زمانلر پک فعال اولان ذکا و قلبکده مختلف تظاهراتی مشترک بر محصول حاللی کسب ایدیوردی . او زمانلر ، اسلام عالمک هر هانکی بر طرفنده یازلمش بر اثر ، مطبعه صنعتک عدم موجودیتنه رغماً ، صرف ال یازیسی ایله تسوید اوله رق حیرتخس بر سرعتله بتون عالم اسلامه انتشار ایدیورو بر قاق آی صوکره بوعالمک الک هجرا گوشه لرنده اوقونه رق فکرلرک وحسلرک توحیدینی موجب اولیوردی ! او زمانک علماسی آراسنده کی علاقینی ، بخاره یی ، تعاطی اولان افکاری مشاهده ایدرکن حیرت ایتهمک قابل دکلدر ! این سینانک اورته آسیاده یازدینی اثرلر غریب بر سرعتله آفریقانک شمانده حرارتلی مناقشه لری موجب اولیور . فارسده طوغمش ، نیشابورده تربیه و تعلیم ایدلمش اولان ابن صباحک جولانکاه فعالیت سوریه و خراساندر ؛ هارونک ، مأمونک ، محمود غزنه وینک ، ملک شاهک ، هلاکونک و صوکره لری امیر تیمورک باشه عالم اسلامک بتون جهاتندن علما ، ادبا طوپلانوب عادتاً بر نوع افاده می تشکیل ایدیورلردی ؛ عثمانلی سلطانلرینک سیریلری افریقا و آسیانک هجرا گوشه لرندن گلش عالملرک جمعی ایدی ! اصلاً خیومه طوغمش بریسی آناتولی ده قاضیاق ، مفتیک ایدیور ، فارسی و عربی یازلمش ادبی اثرلر عینی سرعتله انتشار ایدیور و بتون اسلام قوملری آراسنده مترجلر ، مقلدلر ، مفسرلر بولیور . حافظک ، خیامک ، مولانا جلال الدین رومینک ، اکبر

شاهك، ابو العالاي مشعرينك وساثر بوكي مشاهير علما، شعر او ادبانك اثرلريني
كورمه ين بيلمه ين وقوفلي بر اسلام متفكری وارميدر ؟

ايسته بومشترك دين، بومشترك فعاليت دماغيه وقلبيه دركه بتون بوعالمك
ذهنيتي، طرز تافيتي، طويغولريني، قبليريني برلشدير مشدر. هر زويه
كيتسه كز عيني طرز تفكر وتحسس، عيني ذهنيته، قفا وقلبك عيني اصول
وقاعده اوزرينه حركت ايتدكلرينه تصادف ايدر سكر.

آوروپا وغرب مدنيتي ده عيني حالده در؛ بوكون لا اقل اوج آوروپا
لساني-فرانسز، انگليز، آلمانجه - بيلمه ين جدي بر آوروپالي عالم وادينيه هان
تصادف ايديله مز! بونلر ذاتا مشترك اولان و آوروپا مدنيتي عامللرندن بولنان
اسكي يونان ولاتينجه يي ده تاجو جقلقدن اوكره نيورلر! بر زمانلر بوايكي لسان
اسلام عالمده عربي وفارسي اولديغي كبي، مشترك علم وادب لسائيدي!
بتون علما، لاتينجه يازارلردی! ادبان ايلك ملي لساني قوللاناتان
فرانسزلردن مونته ني، ايتاليانلردن دانته، آلمانلردن لوتهردر؛ آنلر قাদار
حتي ادبا بيله لاتينجه يي قوللانيورلردی. اون طقوزنجي عصرده - مطبعه
صنعتي ايله وسائط نقلیه نك انكشافی درجه قصوايه وارنجه - آوروپا عاداتا بر
عالمه شكلي آلدی! بر ايتاليان، انگليز، فرانسز، آلمان، روس والي آخر
عالم وادبي وطنك خارجنده بولنان علما وادبانك اثارينه هان كوني كونه
كسب وقوف ايدنيور، تولستويك اثرلري روسيه ده اكمل ايدلمه دن امريقانه ييه،
فرانسزجه ييه، آلمانجه ييه نقل اولنيور؛ واغنه رك موسيقي ارلري، آلمانلار اول
ديكر پايختلرده ديكله نيوردي! آچيكز داروينك اثرلريني مثلا The origine
of Species ويا خود the Descent of men و بونلر هاشيه لرني تدقيق ايديكز.
بولاي موت عالمك ديكر آوروپا علماسندن آلدیغي خصوصي معلوماتك مبدوليتيه
حيوت ايدر سكر. فرانسز، آلمان، ايتاليا، دانمارقه هوللاند و الآخره
عالملري مشهور انگليز عالمك عاداتا كوني كونه نه يادديغي، هانكي مسئله ايله
مشغول اولديغي بيلورلر واوني علاقه دار ايدم چك حاده لردن كندني خبردار

ایله یورلر ! ! بورادهده بومشترک حیات ، بومشترک دماغ و قلب در فعالیتدر که عینی مفکره لری عینی طرز تفکر و تحسسی ، عینی ذهنیتی تمیه ایتشددر ! هله آوروپاده موجود و عالم اسلامده امثاله تصادف ایدیه مین بین الملل تشکیلاتدن بزبوراده بحث ایتیمورز مثلابین المل عمله و علما قونغرله لری وسائر بوکچی بوتون عامللر ، آوروپا اقوامی آراسنده حتی عمومی مفکوره لری ، غایه لری ، هدفلر بیه تولید ایتشددر .

یوقاریده مدیتلرک قلب و دماغلری نامی ایله یاد ایتدیگیمز خصوصیات ، ایشته بومشترک و عمومی عامللرک تأثیرلری ایله حاصل اولمشدر . بوسورتله عینی مدیت زمره سنی عین قفا ایله دوشونور ، عینی قلب ایله حس ایدر ، خلاصه عینی جهازلر ایله مجهز کورسیورز .

شمدی بومدیتلرک وضعیت متقابله لرینه نقل مقال ایدر کن ، بونلردن بریسینک یعنی غرب مدیتنک غالب و دیگر ایکسینکده یعنی اسلام و بوددا - براهما مدیتلرینک مغلوب موقعنده اولدقلرینی کورسیورز .

اوت ! بو مغلوبیتی اعتراف ایتک مجبوریتنده قالدیغیمزدن بزده پک متأثرز ؛ فقط بونی بر کره آچیق و قطعی بر صورتده اعتراف ایتلیدر . بزده حالا کله لر ایله اوینایه رق حقیقی کورمه مکدن خوشلانان اعمالر وارددر ! فقط کونش کی آچیق بر حادثه بی انکار ایتک اثبات بلاهت ایتکدر ! آرتیق بو بلاهتدن یاقایی قورتارمالیدر .

مغلوبیت ایکی دورلودر : مادی و معنوی ! مادی مغلوبیت اوقدر بارز و آچیقدر که آرتیق همیزک بنمیزه قادار ظن ایدرم حلول ایتدی !

مغلوبیتک بوقسمی بوکون دکل اوچ یوز سنه دن بری باشلامشدر . اسلام جماعتلری یکدیگرینی متعاقب و ولوله لی بر طرزده سقوط ایتکده و محو اولقدهدر . بر چوق مستقل و مقتدر اسلام حکومتلرندن تک بر دانه سی بوکون کندیجی محافظه ایده مدی ؛ اسلامیتک صوک مستحکم قلعه سی اولان عثمانیلقدده بوکونکی حال پریشانی به معروض قالدی ! آرتیق بو قادار سقوط و خرابی انکار اولنه جق ماهیتده دکدر . بوتون بو خرابیلر ، بو پریشانقلر

— لاشك و لاشبه — غرب مدینتی ایله اولان مجادله نك طوغرودن طوغرویه
تبیجه سیدر .

معنوی مغلوبیته کلنجه ، مادی مغلوبیت قادار بارز دكلسه ده ، بر متفكر
ایچون اودرجه ده محقق در !

مغلوبیت نهدر ؟ باشقه سنك شخصیتی قبول و اراده سنه تابع اولمق دكیدر ؟
بو قبول و تبعیت ، اختیاری اولسون ، اجباری اولسون ، مغلوبیت در ! بو
نقطه نظر دن كرك اسلام و كرك بوددا — براهما مدینتی مغلوب درلر ، غرب
مدینتك شخصیت و خصوصاتی قبول ، اونك اراده لرینه تابع اولمق
مجبوریتنده درلر . كرك مسلمانلر و كرك عرق اصغر محیطی ، البسه لرندن
واولرینك تقریباتی كبی حیاتك مادی تجلیلرندن باشلایه رق ، ادبیات و موسیقی كبی
معنوی خصوصاتك اك مونس كوشه لرینه قادار ، آوروپا مودلرینی تقلید
ایتمكده درلر ؛ هله اجتماعی ، سیاسی ، فنی ، تربیوی مؤسسه لرده ، آوروپانك
بوتون بوتون شا كردلری در . بو تقلید ، بواكتساب ، بعضاً اختیاری
ایسه ده ، بعضاً صرف جبری در ! ژاپونیا ، آوروپا طریقنی الترام ایتمك ایچون ،
داخلی نه قادار صارصیتیلر كچیردی . چین ایله عثمانلیغه كلنجه ، عینی عملیه نك
اجراسی ، وجود و اعضالرینك تماماً تقلص و تشوشاتی موجب اولدی . آوروپا
طوغرودن طوغرویه بونلری بو عملیه یه اجبار ایتمور ایدی ایسه ده ، متفكرلر
و دولت آدملری اولسز یا شامه نك امكانی اولمادیغنی تقدیر ایدیورلر و بناء علیه
بوتون وجودی صارصق بهاسنه اولسون اونی یا بمقده ترددا یتمورلردی . بو
مغلوبیت دكل ده نهدر ؟ وهم ده مغلوبیتك اك قهقریسی در !

بوكون آسیا جماعتلرینك كافه سنه عطف نظر ایدیكز ؛ هر طرفده داخل
ایکی جریانك یكدیكری ایله مجادله سنی كورورسكز . محلی ، قدیم ، عنعنوی مدینته
آوروپا مدینتی طرفدارلری چارپیشورلر ، بر حیات و ملمات مجادله سی در كیدیور !
بر طرف اسکی نی ، قدیمی ، عنعنوی محافظیه چالیشیور ! ديكر طرف ایسه
بو محافظه كارلنك اولوم دیمك اولدیغنی تقدیر ایده رك ، آوروپا مدینتی اقتباس

سایه سنده ادامه موجودیت ایتمه چابالیور! حیاتک هر کونکی تجربه لری،
تظاهراتی، بواکسچی جریانه حق ویرمکده در. اروپا مدیتندن صاقینمق
ایستین بتون جاعتلرک و از جمله اسلام مدیتنه منسوب جاعتلرک هر کون محو
و منقرض اولمقده بولندقلربی کوریورز. بالعکس ژاپونیا کبی اومدیتلره
وقتنده و تام اولارق یاقلاشمش اولاندیری، محافظه حیات و تزئید سطوت
و شوکت ایتش بولیورز: یک بارز اولان بو کیفیت، غیر قابل انکار و تأویلدر!
سیلاب کبی آقوب کلن و قارشینده کندی نوعندن اولارق مانع لر کورمه یین
آروپا مدیتی، هر شئی سور و کله یوب کوتوریور. بناء علیه یکانه چاره،
ینه اومدیتنه ایصینمق، اونی المقدر.

فقط بواقباس واکتسابک مهم و غیر معین بر جهتی واردر که بالخاصه
محتاج تنور و ایضاحدر! بو کون آرامزده آروپا مدیتنک تفوق و غلبه سنی
تقدیر ایتمین همان هیچ بر صاحب اذعان قالمامشدر. فقط بوتوقی مذکور
مدیتنک بالکسر بعض عناصرینه مثلاً علوم و فنونه عطف ایدرک دیگر جهتلرندن
صرف نظر ایلک ایستینلر واردر. تعیر آخرله بو کیلر آروپا مدیتنده
مشاهده اولان بر جوق نقصان و حتی منفور جهتلردن قور تولق نیقی ایله
مذکور مدیتنک بر سوزکچدن کچیرلمه سنی آرزو ایدیورلر. بو کبی فکرلری
درمیان ایدنلر صمیمی دکلر ایسه عوام منطقه اویق ایستینلردر و صمیمی
ایسه لر مدیتنک نه اولدیغنی بحق تقدیر ایده مینلردر. یوقاریدن بری بسط
ایتدی کمز وجه ایله برزمره مدنیه غیر قابل تجزی برکلدر، پارچه زلانا ما،
سوزکچدن کچیرلمه مز. غلبه و تفوق احراز ایدن اونک هیئت مجموعه سیدر.
یوقسه آری آری فلان و یا خود فلان قسمی دکلدر. آروپا ساحه سنده علوم
و فنون باشه محیطلردن زیاده انکشاف بولیورسه بونک اسبابی او محیطک هیئت
عمومیه سنده آرایلما لیدر، اونک خارجنده علوم و فنون عینی صورتده و عینی
طریقله انکشاف ایده مز، نصل که ایدمه مشدر؛ بو کونکی آروپا علوم و فنونی
بالذات آروپا شرائط و عناصر عمومیه سنک بر اثریدر. باشقه برشی دکلدر.

بونلر اونا تاته بکزر که نشوونمالری ایچون معین شرائط لازمدر. باشقه محیطلرده باشقه شرائط ایچنده در حال صولار کیدر. آوروپا مدینتی باشقه مدینتله غلبه چالمش ایسه - یالکزر علوم وفنون ایله دکل - بوتون هیئت عمومیه سی ایله، بوتون عناصری ایله، بوتون نقصانلری و فضیلتلری ایله چالمشدر. بناءً علیه بوسیلا به قارشینه اونک واسطه سی ایله محافظه حیات ایتک ایسته ینلراونی اولدینی کچی قبول ایتلیدرلر. یوقسه پارچه پارچه، قسم قسم اقتباسلر هیچ بر نتیجه ویرمز، ناصیل که ویره مدی، و ویرمزده. مثلاً آوروپا صنایعی الوب اندوستریالیزمدن، سوسیالیزمدن احتراز ایتک ایسته مک نه قادار ناقابل ایسه یکدیگریک لازم ملزومی اولان دیگر اقتباسات ده اوله در. بر طرفدن سربستی کلام ایسته مک و دیگر طرفدن ده فلان و فلان شیدن بحث اولنماسی ادعا سنده بولمق ایسته نیلن شیک ماهیتنی آکلاماق و یا خود صمیمیتدن عاری اولمق دیمکدر.

علی العموم ونفس الامر ده مدینتی انکار ایتکی، اوندن تحاشی و احتراز ایلکی بز آکلار و حتی بر درجه یه قادار تقدیر ایده رز. ناصیل که ژان ژاق روسو و تولستوی کچی یوکسک ایده آلی، درین دوشونجه لی متفکر لر مدینتی محض بر فلاکت دیه تلقی ایتشلردر. طبعیت پرست ژان ژاق روسو مدینتی بوزوجی و آلالدیجی عدا ایتمشدر. اونک فکر نجه حال طبیعی یه یاقین انسانلر یالکزر داها اصل، داها نجیب، داها اخلاقی دکل عینی زمانده ده داها مسعود درلر. تولستوی ایسه بو کونکی میلیونلرجه نفوسی حاوی شهر بیغیرینی و صنایع مرکز لری بر فلاکت محضه دیه تلقی ایدیور. علوم وفنون حتی ادبیات و فلسفه بیه بشریتک فلاح و سعادت یی دکل فلاکت و تردیسی موجب اولیورمش و «انسانلر نه ایله یا شایورلر» نام اثرنده مشارالیه بتون آوروپا مدقق و متفکر لرینک بتون اثرینه انجیلک برتک آتی قادار قیمت ویرمیور. تولستویه کور انسانلر ایچون یکانه چاره خلاص شهرلری بر اقوب کویلره طاشینمق، حال طبیعی یه عودت ایتمکدن عبارتدر.

ایسته بو بر کوروشدر! و هم ده تام احاطه لی بر کوروشدر! بونی هر کس

آكلار و ذوق و قناعتنه كوره يا اشتراك ايدر و يا خود رد ايدر . لاكن بر طرفدن مدني قبول ، آنى مختلف صورتده و مختلف واسطه لر ايله اقتباس ايتمهك چالشمق ؛ حتى يكانه چاره خلاصى آنكه او يوشمقده كورمك ، ديكر طرفدن ده اونى پارچالامق ، بعضى اقسامنى آلوب ديكر لر ينى آتمق ايسته مك ، هيچ بر منطق واساسه مستند عد اولو ناماز !

ذاتاً مدنيت غير قابل تجزى اولديغندن ، اونى تام آلمق ايسته مينلر ، او كا چارپور ، منقراض اوليورلر . يوز سندن برى چاباليوب مثبت بر نتيجيه واصل اولاماديغىمىزك اساسى ، اسبابى هپ بودر . اونى ، اداره مصلحت اصولنه تابع طوتمق املنده يز ؛ قادر و قهار بر قوتى ، بازار منطق ايله اداره ايتمك ايسته يورز . وبالطبع او قوته چارپور ، محو اوليورز ؛ هر شيدن اول صميمى اولمالى يز : غرب مدنيتك تفوق و غلبه سنى قبول و اعتراف ايدىيورمى يز ، ايتيورمى يز ؟ ايدىيورسه ك ، او غلبه يى يالكىز علوم و فنونه ، و حتى بعض سياسى و اجتماعى تشكىلاته عطف ايتمه مى يز ، بوتون مدنيتك هيئت مجموعه سنه ، ذهنيته ، طرز تلقيسنه ، روحه ، قافاسنه ، دماغنه ، قلبه عطف ايتمى يز . غرب حياتى هيئت عموميه سى ايله بزم حياتمىزك هيئت عموميه سنه غلبه چالمشدر . بناءً عليه قورتولمق ، ياشامق ، ادامه موجوديت ايتمك ايسته يورسه ق ، حياتمىزك هيئت عموميه سى ايله - يالكىز لباسمىز ، و بعض مؤسسه لر يمزله دكل - قافامىز ، قلبمىز ، طرز تلقيمىز ذهنيتمىز اعتباريله ده او كا اويمالى يز . بونك خارچنده خلاص يوقدر .

آغا ارغلى احمد